

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Papnevelde-utca 9. szám.**

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Alakítsunk keresztény népszövetséget.

Irta: **Rakovszky István,**
országgy. képviselő.

Nagyon megoszlott érzéssel olvastam a „Néppárt” legutolsó számában „A néppárt a népért” című cikket. Öröm és büszkeség fogta el lelkemet, a midőn Zboray Miklós barátom önzetlen és fényes sikert aratott működését láttam, melylyel annyi becsületes, szegény keresztény felebarátunknak bajain segített, Kossuth-párt! kormánypárt! hol vannak a ti Zboray Miklóseitok? . . . Elfutott a méreg, a mikor mélyen tisztelt Szőnyi-Spitzer úr nagy hazánkfia, határtalan csalafintaságát olvastam, melylyel azt a népet, mely becsületesen egy évezreden át itt megélt és a hont és önönmagát föntartotta — megkopasztani akarta. Eszembe jutott, hány ily derék mélyen tisztelt új magyar működik hasonlókép, a nélkül, hogy szegény áldozatai egy oly nemesen gondolkozó védőre akadnának, mint Zboray Miklós. De megharagudtam reád is, jó nép, kit szeretlek, kin segíteni szeretnék, a kit talpra állítani legfőbb vágyam lenne, kit évek óta álmodból föl akar ébreszteni ősz vezérünk gróf Zichy Nándor, kinek tanítványai és követői vagyunk, de te oly nehezen ébredsz!

Fáradozunk mi néppárti képviselők,

harcolunk a népért a képviselőházban, hol egyaránt üldöz a kormánypárt és Kossuth-párt. A választásoknál összefogódzkodnak, hogy a nép igazi pártját győzelemre ne juttassák, így akartak Zircen tenni, így tettek Pécsváradon. De mi nem pihentünk, mi nemcsak szép szóval, de tettekkel is szeretjük a népet. Szép, dicső tett az, mit Zboray Miklós végzett. De csak úgy háláljuk meg igazán neki, hogy ha azon az úton, melyet ő mutatott, tovább haladunk.

Alakítsunk egy keresztény népszövetséget.

Főadata lenne e szövetségnek tagjait a hatóság túlkapásaival szemben és politikai jogaiban megvédeni. Ez utóbbi alatt értem a választási listákba való fölvételét kieszközölni, olyanok választási jogát, kiket nem illet és kik be lettek a hatalom érdekébe csempészve, megtámadni. A tagokat az uzsora minden fajai ellen jogvédelemben részesíteni, legyen ezen uzsora pénz, áru, biztosítási vagy bárminő más uzsora. Katona, biztosítási és osztályorsjáték és közigazgatási ügyekben eljárni. Mindezen ügyekben a legelső foktól a legfelsőbbig. Jogügyekben tanácsot adni, pervitel kizárásával, mely esetre a tagoknak megbízható keresztény ügyvédek ajánlani. Ez szép és jó lenne, halom nem egy olvasómat fölsóhajtani, de hogy lehetne ezt keresztülvinni? Hisz

egyszer-kétszer akad egy oly lelkes és önzetlen úr, mint Zboray Miklós, de azt követelni, hogy minden ügyes-bajos szegény emberen segítsen, még se lehet követelni! Hisz ez pénzbe, nehéz munkába, időbe kerül! Igaza van az én tisztelt barátomnak. De mégis lehet ezen könnyen és kis áldozatokkal segíteni. Nézzétek csak azt a kis méhecskét, minő szorgalmasan röpül be köpübe és hogy hordja az anyagot a mézhez, egyedül csinálja ő azt? Nem! Egy egész raj működik együttesen. És azután minő gyenge állatocská. az a legkisebb ügyes fiúcska le tudja kalapjával verni. De közelítsd csak a méhkaszt, bántsd őket ha együtt vannak, tudom úgy megfutsz tőlük, hogy lelked inadba szakad. Így kell neked is, jó népem, tenned, összetartani és úgy, mint a kis méhikének, neked is kell a köz javára működnöd és úgy mint a méh, ha együtt var, a legveszedelmesebb támadóitól sem fél, úgy te ha fölébretsz, egyesülsz, nem kell félned támadóitól, a kik ép úgy leleskednek reád ott, a hol lelketlen hivatalnokok ülnek a hivatalokban, mint a korcsmákban, boltban, pénzüzetekben, szóval mindenütt, a hol igazságtalanul járnak el.

De most megmagyarázom, hogy miként gondoltam én ezt a nép védelmére alkotott szövetséget, melynek tagja min-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A temse-parti városból.

London, 1902. júl. 20.

A ki London forgalmáról, fény- és pompaszeretetről, gazdagsága- és drágaságáról hű képet akar magának szerezni, annak szemügyre kell vennie a brit főváros közlekedési eszközeit, szállóit, utcai életét.

Tizenhét vasúti főpályaudvara van Londonnak. Hatot láttam közülök, mindenik nagyobb, mint Budapestnek, vagy Bécsnek bármelyik pályaudvara. E nagy állomásokon kívül, melyek mint csomó pontok az országba és a külföldre elágazó közlekedési vonalakat kötik össze a fővárossal, még körülbelül 300 kisebb állomás épült itt a helyi forgalom lebonyolítására. Az Ostende, Calais és Doverből érkező vonatok, melyek az idegeneket hozzák Londonba, a Viktória és a Charing-Cross állomásokra robognak be. Itt már az utas szabad szárnyra van eresztve, semmiféle podgyász-vizsgálattal sem zaklatják.

Annál szigorúbb a podgyász-vizsgálat a határ-állomásokon, különösen Doverben, a hol az idegen több érdekes jelenségnek a szemtanuja

lehet. Közvetlen mellettem fiatal házaspár állott a vámasztalnál, úgy hiszem belgák voltak, a kik a belga vámvizsgálati gyakorlat szerint egyszerűen oda tettek az angol finánc elé a táskáikat, a nélkül, hogy azokat felnyitották és a tartalmukat szétrakták volna. A finánc egy árva szóval sem szólította fel őket a táskák felnyitására, nem lármázott, mint a hogy teszi az osztrák és a porosz finánc, hanem a legnagyobb hidegvérrel a zsebébe nyúlt, kihúzott belőle egy alig látható kis kulcsot s egy szempillantás alatt mind a két táskát felnyitotta. Az erre következtelt élénk francia nyelvű szemrehányásra nem is hederített. Mintha nem látta, nem hallana. Bosszantó lassúsággal mindent a legalaposabban atkutatót, azután udvariasan meghajtva magát, tovább ment.

Kissé odább több apáca állott, összekötött kis batyukkal és egy-két ügyetlenül kezelhető kézi táskával, melyek szintén nem voltak felnyitva. Majd felderítettnek a ti utazási titkaitok is, gondoltam magamban, a mint hogy az anyémek is nemsokára napfényre kerülnek. De a finánc csak egy csiri-csárit csinált jelző krétájával az apácák podgyászára s ezzel őket odább állani engedte. Ugyanílyen bánásmódban részesült az én podgyászom. Ennek az előzékeny ki-méletnek az okát később tudtam meg. Angliában

hatósági rendelet folytán a szerzetesnök podgyász-vámvizsgálatnak nincsen alávetve. A fináncok jóakarata, melylyel különösen a kath. egyház szolgálai Angliában lépten-nyomon találkoznak, ezt a hatósági rendeletet a papokra és a szerzetesekre is kiterjeszti.

A mint általában az angol vasutakon, úgy az állomásokon is, az utas egészen magára van hagyatva. Svájcot kivéve nincs ország a kontinensen, a hol a vasúti közegek az utassal oly keveset törődnek, mint Angliában. Ez a nem-törődés nem a szivesség és figyelem hiányából ered, hanem egyrészt az angol vérmérsékletben, másrészt az angol utazó közönség igényeiben bírja magyarázatát. Az angol az ő nyugodt, megülepített temperamentumával a magába vonuló gondolkodás és szemlélődés embere. Mindent meglát, mindent észrevesz, hall és megbíral, de nem szól, a míg nem kérdezik. Az idegennel szemben még akkor is zárkózott, mikor hofitársai, vagy ismerősei között a legkedélyesebben cseveg.

Ennélfogva, ha az idegen az angolt nem kérdezi, bizonyos lehet róla, hogy nem fog tőle hallani egy mukkot sem. A modornak ezen általános szokása alól a szolgálásban levő emberek, a hivatalos közegek és alkalmazottak sem képeznek kivételt.

den keresztény lehet, ki ez országban lakik. Minden tag minden év december 31-ig egy bárcát vásárol, mely a szövetség igazgatóságánál kapható és melynek ára egy korona 10 fillér lenne (A 10 fillér a levélbélyegre, melyben küldik.) Ezen bárca névre szólna és jogot ad az illetőnek a következő év január 1-étől december 31-ig azon ügyekben, melyeket fönebb felsoroltam, a szövetkezet segélyét igénybe venni. Azért van ez úgy, hogy csak a következő évre adja meg a tagnak a jogot, hogy ez által az is, kinek e pillanatban nincs szüksége a szövetség védelmére, hozza meg e csekélyke áldozatot felebarátja számára, ki a védelemre szorul, mert az, ki a fensorolt támadások ellen felebarátját megvédi, nemcsak hogy keresztény kötelességet teljesít, hanem közvetlenül önmagát is védi. Ha pedig ezen főtétel nem lenne, akkor sokan csak akkor fizetnék le a koronát, mikor a szövetség védelme reájuk égető szükség lenne. Egy évre előre pedig nem tudhatja senki, mely ügyben és mikor lesz szüksége a védelemre.

A szövetkezet egy központot tartana Budapesten, a hol neves, megbízható ügyvédek a segélyért folyamodó tagoknak ügyeit elvégeznék, őket tanácsokkal ellátnák. Mindenütt a vidéken, a hol elegendő számú tagok vannak, egy vidéki kirendeltséget alakítana, úgy, hogy azon ügyek, melyek helyben elintézhetőek, ott el is intéztetnének.

Hisz ez nem is pénz! — mondja valaki — én szívesen fizetem le a koronámat, nem is két fillér vasárnaponként! De nem ám úgy komám! Egy koronával nem lehet ezt elintézni, ezt csak úgy lehet, ha sok egykoronás jönne össze. Legalább 4—500.000 embernek kell összeállnia. Akkor egy erélyes, határozott védelmet lehet szervezni, jól fizetett elsőrangú ügyvédekkel, akkor lehet a népet a mélyen tisztelt Spitzer-Szőnyi uramék ellen

megvédeni. Ha azután a mélyen tisztelt hazánkfiak látják, hogy a nép egyesült és több Zborayakat küld nyakukra, majd összeszedik sátorfájukat és tovább kotródhatnak.

Az a nyomorult irlandi nép, O'Connel alatt, e század elején meg tudta ez eszmét valósítani, 4—5 milliónyi nép évente nem 4—500.000 koronát, de 10—12 millió koronát tudott összehozni 25 éven át folyton, míg jogait ki nem vitta és 15 millió *igazi magyar* nem tudná azon férgeket, kik szívják életerejét, lerázni. Megmutatta Zboray, hogy igenis lehet, csak akarni kell.

Szükség is van rá. Magam évente körülbelül 2000 levelet kapok, nem számítva ide a leveleket kerületemből, melyben előttem egészen ismeretlen emberek közbenjárását, tanácsot kérnek. Nekem lehetetlen csak felelni is a sok levélre, hisz ez maga minden szabad órát és még a munkából is lefoglalná, nem is értek mindenhez, mi a következménye, hogy az ismeretlenektől hozzám érkezett levelek a papirkosárba vándorolnak, mert legjobb akaratom mellett sem tudom elintézni. Ha azonban egy ily szövetség lenne, akkor az, ki az előző év december 31-ig lefizette a koronáját, joggal is követelheti ügyének felkarolását és föl is lehetne karolni, mert a megfelelő szervezet, a melyre a mai szomorú viszonyok között szükség is van, meg lenne.

Ezen elmefuttatás nem akar egy végleges terv lenni, ez nem egyéb, mint egy eszme fölvetése, a melyre Zboray Miklós barátom önzetlen és sikeres működése és a népem iránti szeretet lelkesített. Szívesen venném, hogyha avatottabbak nálamnál — talán Zboray barátom — maga is a lapok hasábjain hozzá szólana. Több szem többet lát és győzőn a jobb! A fődolog: jó népünket védeni és megmenteni, a hol még lehet.

Az önmagába merült szellemi életnek és a mi ennek kifolyása, az egyéni igényeket kielégítő önerőnek kell tulajdonítani azt is, hogy az angol minden téren az önállóságot szereti. Elemében van, ha másokkal éreztheti, hogy nem szorult rájuk. Szívességet csak szükség esetén fogad el másoktól, mert az mindig sérti az ő egyéni önértékét, büszkeségét. Amennyire szereti magát kiszolgáltatni azoktól, a kiket megfizet, annyira tartózkodó az ingyenes szolgálatok elfogadásában. Azért ő a vasuton, a hajón nem tudakozódik, útmutatást, irányítást nem vár, nem kér. Tudni szokta a tudni valókat még a külföldön is. Ehhez az egyéni igényeket nem támasztó önállósághoz képest, a jobbára angolokkal közlekedő vasuti személyzet hozzá van szokva ahhoz, hogy az utasokkal ne törődjék, hanem hagyja őket úgy elhelyezkedni, motozni, futkosni, egymással a beszállásnál vitatkozni, a mint a kedvők tartja.

Hanem azért az idegen, ha utbaigazításért a vasuti személyzethez, vagy bármely közszolgálatban álló közegehez fordul, a legnagyobb előzenyességgel kap kimerítő tájékoztatást. A két legnagyobb vasuti állomáson, a Victoria és Holborn Viaduct pályaudvarokon a vonatok megérkezésekor hivatalos tolmácsokat találunk, a kiket a sapkájukra nagy ezüst betűkkel kivarrt „Interpreter“

felírásról lehet felismerni. Ezek folyékonyan beszélnek franciául, törve németül és olaszul, sokan közülök hollandul is értenek, mindnyájan oly ügyesek, hogy az idegennek, ha ez az említett nyelvek közül csak egyet is beszél, egészen jó szolgálatot tesznek.

Az angol társadalom fenti gondolkodás módjának igen érdekes és tanulságos példáját látjuk abban a kitűnő intézményben, mely néhány év előtt keletkezett Londonban és azt célozza, hogy az angol fővárosba érkező idegen hölgyek, a kik főképen Németország népesebb városaiból nagy számmal érkeznek oda, megérkezésük első percétől kezdve állandóan biztos támaszt és kíséretet nyerjenek. Az intézmény címe: International Society of Lady Couriers, nemzetközi társaság utazó hölgyek számára. Módomban állott alaposan tájékozottnom magamat ezen intézmény jellegéről, s a mint hallottam róla, az csak dicséretet érdemel.

Ha egyáltalában veszélyes dolog az idegenre nézve, különösen ha jobb társadalmi osztályokhoz tartozik, a kinél tehát pénz lehet sejtetni, és ha az angol nyelvet nem bírja, a londoni tartózkodás, kétszeresen nagy ez a veszély a hölgyekre nézve, kikre a londoni tolvajbandák fokozott éberséggel vadásznak. Az International Society ezt a

A tüdővész ellen.

Közfelfogás és köztapasztalat szerint három ország van Európában, a hol a közegészségügyi viszonyok legtöbb kívánni valót hagynak hátra. Olaszország, Ausztria és Magyarország. Oroszországot, a hol szintén minden ragályos kór köztelen szabadságlevéllel utazgat, itt számba sem vehetjük, mert ott a közegészségügyet még egyáltalában nem sikerült európai színvonalra emelni.

Régi közmondás szerint a magyar egy gondolatlanul mindig megkésik. Nem volna ennélfogva különös, ha a három, közegészségügyileg hátramaradt állam között Magyarország kullogna leg hátul. De most az egyszer nem úgy van.

A tüdővész elleni védekezésben, mely a XX. században az államok egyik legnagyobb gondját és a közegészségügynek legkiválóbb érdekét fogja képezni, Magyarország megelőzte Itáliát, sőt megelőzte a kulturtörékvéseivel mindig olyan felfogásban dicsekedő Ausztriát is. Olaszország hivatalosan még nem is foglalkozott ezzel a kérdéssel, ott a pénzügyi viszonyok roppant züllöttsége az összes belügyi reformokat késlelteti, Ausztriában pedig csak most kezdenek a hivatalos körök ezzel a nagyfontosságú ügyvel törődni.

Az osztrák belügyminiszter nem régiben körrendeletet intézett a politikai hatóságokhoz, melyben a tüdővész terjedésének megakadályozása, illetőleg a ragályos kór veszélyeinek elhárítása céljából nagyszabású védőintézkedéseket rendel el és igen becses útmutatással látja el a hatósági közegeket. Ezzel majdnem egyidejűleg az alsó-ausztriai tartománygyűlés igen beható eszmecserét folytatott azon kérdések felett, melyek a tüdővész elleni nagy harcban, az állam és a társadalom közös közreműködésével megoldásra várnak.

Olvasván az osztrák miniszteri rendeletet és az alsó-ausztriai tartománygyűlésen lefolyt érdekes vitatkozást, meglepéssel látjuk, hogy mindazok a kívánalmak, óvintézkedések, közegészségügyi rendszabályok, melyeket az osztrákok hangoztatnak és sürgetnek, a magyar országgyűlés legutóbbi költségvetési tárgyalása alatt a legalaposabb megvitatás rostáján keresztül estek. Mi több, mi még annyival is előbbre vagyunk, a mennyiben az az intézkedés, melyet az osztrák belügyminiszter különösen kiemel és a kórházakat fentartó községek és testületek figyelmébe ajánl, hogy t. i. a hol külön szanatóriumok nem létesíthetők a tüdőbetegek számára, ott legalább a kórházakkal kapcsolatosan külön pavilonok emel-

veszélyt elhárítandó, kifogástalan erkölcsű nőket, a kiknek a működése rendőri ellenőrzés alatt áll, vezetők gyanánt kirendel az idegenből érkező és az angol nyelvet nem beszélő hölgyek mellé. E vezetők segédkeznek a bevásárlásnál, a lakás-keresésnél előre megrendelik a szállodai szobákat; ha az idegen kenyérkereset végett jött Londonba, ebben is a kezére járnak és még azután is, mikor már állást kapott, folytonos figyelemmel kísérik. Szóval a legteljesebb szellemi és erkölcsi segítséget nyújtják vendégeiknek.

Az intézmény a yorki hercegnő védnöksége alatt áll s igazgató választmányában az angol társadalom legelőkelőbb hölgyei visznek vezérszerepet. Szegények ingyen vehetik igénybe a Society támogatását, a módosak napi 10 shillinget fizetnek, 6 forintot, a mi nekünk busásan magas díjnak látszik, de Londonban a mérsékelt díjak számába megy. A Society olyan hölgyeknek a kalauzolását is elvállalja, a kik ferjeik kíséretében érkeznek Londonba. A szállóban, melyben laktam, két olyan idegen családdal találkoztam, melyek az ő hölgyeik révén jutottak a Society kalauzolásának előnyéhez. Előnynek mondom ezt, mert habár a Cook-cég is ügyes, tapasztalt vezető tud szerezni az idegen mellé, de ez már kissé drágább mulatság.

tessenek, ez az intézkedés nálunk részben már végre is van hajtva.

Van azonban abban az eszmekörben, melyben a szomszéd állam ezt a messzekiható kérdést tárgyalja, egy vezérgondolat, mely a magyar országgyűlésen elhangzott miniszteri nyilatkozatokban elegendő nyomatékkal nem domborított ki. Ez a vezérgondolat pedig a körül forog, hogy a tüdővész elleni védekezésben az állam tehet legtöbbet azért, hogy az ország különböző vidékein szanatóriumokat állít fel.

Ez nézetünk szerint a legfontosabb feladat e téren, mert a mi nyomasztó társadalmi viszonyaink között, mikor a szegénység és az ezzel járó lakásmiériak, az elégtelen táplálkozásnak sanyarúsága a lakosság legszeleesebb rétegei között nap-nap után nagyobb mérvet ölt, mikor ezenkívül a népnek, de sőt a műveltebb köröknek is közegészségügyi iskolázottsága csak nagyon lassan halad előre, a tüdővéstől megtámadott, vagy ezen vész veszélyeinek kitétt emberek megmentése körül mindaddig sikeres lépéseket nem tehetünk, a míg jól berendezett állami szanatóriumok nem állanak a közegészségügy rendelkezésére.

Tárgyaltuk már többször e lapok hasábjain ezt a nagyfontosságú ügyet, s mindannyiszor kiemeltük az állami szanatóriumok felállításának szükségét, mint olyan érdeket, melynek az egész kérdés felett uralkodnia kell.

A helyi patriotizmus jogos szempontjaitól vezéreltetve rámutattunk arra is, hogy Nyitra városát és vidékét az a kedvező körülmény, hogy a kitünő fekvésű zabori zárdát a közelemben bírja, egy állami szanatórium befogadására minden tekintetben alkalmas teszi. Csak egy ilyen emberbaráti jelleget bíró és biztos anyagi alapokon nyugvó rendeltetés lehet méltó a vallási multira visszatekintő kegyeletes helyhez. Minden más terv, így a legutóbb kísérlett és „Zoborfüred“-nek nevezett próbálkozás is Nyitrának és a vidéknek jelenlegi viszonyai között halva született idea, melynek megvalósulását nemcsak az anyagi eszközök hiánya gátolja, hanem az is, hogy magánosok vállalkozását, legyen akár egyesekről, akár egész részvénytársaságokról szó, még akkor is a spekuláció gyanuja terheli, a mikor a vállalkozókat talán a legtisztább szándékú indító okok vezérik.

Minden ilyen kísérletezés legfeljebb csak arra jó, hogy egy-egy újabb sikertelenséggel kimutassa a tehetetlenségünket, melyben a pompás hely felhasználására nézve leledzünk.

Egy állami intézmény azonban, mely emberbaráti célnak a szolgáltatásban áll és állami jel-

legénél fogva szilárd anyagi alapokon nyugszik, legjobban biztosíthatná a közjó számára mindazon előnyök kihasználását, melyeket ez az Istentől gazdagon megáldott hely Nyitrának és vidékének nyújthatna.

Bizonyos, hogy az Ausztriában szőnyegre hozott tuberkulózis-kérdés nálunk is a közel jövőben újabb aktualitással napirendre kerül. Celszerűnek véltük ennél fogva olvasóink figyelmét újra a kérdésre terelni, azzal a helyi vonatkozással, melyet a város intéző köreinek és más befolyásos tényezőinek, most, az állami szanatóriumok felállításának küszöbén, folytonosan szem előtt kellene lebegtetniük.

A szavazati jog reklamálása.

E cím alatt a következő sorokat vettük:

A nyitramegyei központi választmány Markhot alispán aláírásával jul. 27-én értesítette mindazokat, a kik a kihagyott szavazatokat reklamálták.

Jelek után itélve, a központi választmány egészen Bánffy szellemében járt el, amidőn az összeíró bizottság által jogtalanul kihagyott választók szavazata felett döntött. Hiába, a szabadelvű nyitrai Bánffy huszárok belátták, hogy a mely v. kerületben sok a szavazó, ott még Lénárt választási elnök se segít a szabadelvű jelöltnek, azért kimondták, hogy meg kell tizedelni a választók számát, ha jövőre győzni akarnak. E mellett bizonyít az is, hogy a hol a hibásan feljegyzett kort, vezeték v. keresztnévet kérték kiigazítani, a központi választmány még ezt sem engedte meg, mert tudja, hogy azokat a szavazásnál a hibás bejegyzés mellett elvetni is lehet, ha nem a liberális jelöltre szavaznak. De szinte botrányos az az eljárás, a melyet azok iránt tanúsítottak, akiket az összeíró bizottság azért hagyott ki, mert állítólag nem magyar honosok. S mivel az egész megyében ezen a címen igen sokat hagytak ki, a reklamálókat egy olvaszatlanul litografált és nyakatekert magyarsággal szám és dátum nélkül megszerkesztett írással értesítettek, hogy hiába kunyorál a különben őt jogosan megillető szavazatért, nem kapja meg a legszebb alkotmányos jogát, mert azt a mult választásnál nem abban az irányban gyakorolta, mint a hogyan a nyitrai Bánffy huszárok megkivánták volna. Ne hogy valaki értesítésemet kétségbe vonja, ime itt küldöm az értesítést eredetiben, szíveskedjék tisztelt szerkesztő úr azt lenyomatni *szóval-szóra*, meg a pontozott sorokat is, ha ugyan a betűszedő gyerek

el fogja tudni olvasni, magát az eredeti értesítést pedig helyezze el valahol a kezelése alatt levő püspöki könyvtárban, hadd lássa az az utókor, hogy a nyitrai megyeházán még a huszadik században is miként jártak el a nép legszeleesebb alkotmányos jogával és aztán az elkobozott szavazat felől az illetőt micsoda szétmázolt hiroglifokkal értesítették. Itt megjegyzem, hogy ilyen értesítésekből minden faluba annyi példányt küldtek, a hányan honosság miatt szavazatukat reklamálták. A beküldött példányok közül csupán egyre volt ráírva „N. N. és társai“, a többiek kitöltetlenül kézbesítettek. A litografált értesítés szóval szóra így szól:

Nyitravármegye központi választmányának 1902. évi július hó 9-én tartott üléséből.

t. ú.
kpt. sz.

lakosnak felszólalása a választói névjegyzékből való kihagyása miatt.

Véghatározat.

A központi választmány a felszólalásnak helyt nem ad.

Ezen határozat Nyitrán a vármegyei székház kistermében folyó évi július hó 20-30-ig közszemlére kitéteni és a felszólalónak kézbesítetteti rendeltetik.

I n d o k o k .

Felszólalók a névjegyzékbe való felvételüket azon okból kérik, mivel az összeíró bizottság által csupán azon okból lettek kihagyva, mert nem magyar honosok s ezen feltevés nem felel meg a valóságnak. A vonatkozó értesítés csatolásának elmulasztása miatt a kihagyás, illetve a fel nem vétel oka meg nem állapítható, való, hogy a honosság az ellenkező bebizonyításig vételezendő, s ezen vélelem alapján mindenkire egyéb kivételnek fenforognak, a névjegyzékbe felveendő, mindezek dacára azonban a felszólalók kérelme teljesíthető nem volt, mert még csak meg sem jelölik, annál kevésbé igazolják a jogcímet, melynek alapján a névjegyzékbe való felvételüket kívánják.

A nyitrai Bánffy huszároknak ezen feltűnést okozó szavazatirítási tendenciája legkevésbé sem kedvetlenítse el ami elvtársainkat. A központi választmány ezen határozatát oly tömegesen felebbezzék meg a kir. Kuriához, már csak azért is, hogy midőn képviselőink az országgházban Széllnek szemére vetik, hogy a nyitrai urak mekkora szavazatirítást vittek véghez, ne mondhasssa, hogy miért nem felebbezték a kir. Kuriához, hát ha ott a szavazatuktól megfosztottaknak igazságot szolgáltatott volna. Tehát a kir. Kuriához!

T. olvasóink olvassák el újra meg újra ezt az indokolást, ne riadjanak vissza a barbár stílustól és ha megértették, adják tudtukra, nagy köszönettel fogadjuk a magyarázatot.

Ha már általában az angol vasutakról és a vasutazással összefüggő dolgokról beszélünk, lehetetlen legalább röviden nem érintenünk az angol vonatok berendezését és az azokon uralkodó szokásokat. A vonatok berendezését mindennek mondhatjuk, csak fényesnek nem. Az első osztály hat ülőhelye erős szőnyegszőveggel van bevonva, podgyászkosarai egyszerűek; összerakható oldalasztalkát, ülőpárnát, esipkehuzaot, vagy bármiféle fényűzési cikket hiába keresünk benne. Észak-Németországban a II. osztály berendezése jóval felülmulja mindazt, a mit fényűzés és kényelem tekintetében az I. osztályu angol vasuti kocsi-ban találhatunk. A II. osztály egyszerűsége nézve vetekedik az olasz vonatokkal. A padot egy hosszú posztó ülés borítja, a hátsó támla is ugyanolyan posztóval van beelve, az ülőpad hosszában végig húzódó podgyászkosáron kívül, mely feltűnően szeles, úgy hogy nem csak kézi táskákat, hanem valóságos koffereket raknak fel rája, más kényelmi eszközzel az angolok II. osztályu kocsija nem dicsekszik. A vonatok legnagyobb részben zárt szakaszokból állanak, a melyeknek nálunk már csak a helyi érdekű vonalakon közlekednek. Folyosóval, vagy középtájjáráttal csak az udvari és a London-Manchester között közlekedő gyorsvonatok vannak ellátva.

A menetjegyek olesók s ezt az olesóságot a nagy közönség legszeleesebb rétegei is kihasználhatják, mert Angliában az összes vonatokon van harmadik osztály, a szabad podgyászszűly rendszere pedig talán sehol sincs úgy kifejlődve, mint itt. Élnék is vele az angolok, mint fentebb érintettük, akkora máhát cipelnek be a vasuti kocsi-ba, a minőnek még az olaszok sem, a kik pedig híresek a máhára vonatkozó egyébként nagy megszorításokat tartalmazó előírások kijátszásáról, nem engednének helyet a podgyászkosárban.

A nem dohányzók számára fentartott szakaszok szigorúbb ellenőrizet alatt állanak, mint nálunk. A ki egy olyan szakaszban, mely nincsen „Smoking“ jelzéssel ellátva dohányozni mer, megteheti, de könyörtelenül megveszik rajta a 40 shilling büntetést. Sem többet, sem kevesebbet, de ezt azután meg kell fizetni, elengedést vagy leszállítást nem ismer az angol, valamint tréfálni sem szokott ott, a hol a rend fentartása érdekében intézkedik.

Az utazóközönség illemtelenség és sértésnek veszi azt, ha a vasuti kocsi-ból kiszálló utas be nem teszi az ajtót maga után, vagy be nem zárja az ablakot, melyet ő nyitott ki. A kinyitás vagy becsukás ellen legyen akár ablakról vagy ajtóról szó, a közönség soha sem tiltakozik, sőt az ide-

degennek erre vonatkozó kívánságait készséggel teljesíti, de egyszersmind elvárja, hogy az idegen a társadalmi illemszabályokat szigorúan betartsa.

Tévedés vagy elnézésből eredő hibák iránt úgy a hivatalos személyzet, mint az utazóközönség igen türelmes és kíméletes. Egy alkalommal megtevéstve az I. osztály egyszerű berendezésétől, oda tévedtem be, holott jegyem a II. osztályra szólott. A kalauz figyelmeztetett a tévedésre, de megjegyezte, hogy nem kell hurcolkodnom, hanem feljegyezte jegyemnek a számát, megmutatta az ellenőrnök, a mire azután ez utóbbi is biztatott, hogy csak maradjak helyemen utam végeig. Tudom, hogy ez kivételes eljárás volt, de mint ilyen is jellemzi az angol modor előkelőségét.

Tisztelt Szerkesztő Úr! egyszerre akartam írni London közlekedési eszközeiről, szállói és utcai életéről. Látja még csak az első témát sem meríthettem ki. Minden pontnál az emlékezetes élmények egész raja tódul agyamba. Ezernyi ezer apró vonás tolakodik elém, s mindenik kér helyet a rajz színezésében, háttérben vagy árnyalásban.

Ennélfogva kénytelen leszek a vonal alatti hasábotok még többször igénybe venni. Hogy pedig Szerkesztő úr meg ne ijedjen, előre ígérem, hogy a honorárium követelésében szerény leszek.

Adieu.

Ujdonságok.

Dr. Franciscy Lajos több heti nagyobb szabású körutjáról tegnap, szombaton, délben szerencsésen hazaérkezett. Tevékeny barátunkat, ki utazásai közben, mint látható, alaposan kivette a maga részét a szerkesztésből, melegen üdvözljük.

Személyi hírek. *Markhot Gyula* alispán e héten Szakolcán hivatalvizsgálatot tartott. — *Dr. Pantocsek József*, a pozsonyi állami kórház igazgatója hosszabb időre családjával Tavarnokra érkezett. — *Dr. Gutvill Pál*, nyitrai ügyvéd, Abbaziából ma érkezik vissza Nyitrára.

Eljegyzés. *Latkóczy Gusztáv* érsekújvári p. ü. szemész jegyet váltott *Pulz Otília* kisasszonnyal Nyitrán.

30 éves jubileum. *Kuniczky József*, felső-vesztenici esperes-plebános jul. 31-en ülte meg plebánoskodásának 30 éves jubileumát. Ez alkalomból a rudnói, vesztenici s részben a szakcsanyi esperesi kerület papsága összejött a jubileans házában, hogy őt üdvözlje. A jelen voltak a templomban megtartott hálaadó istentisztelet után vendégszerető a-ztalánál ékeesebbnél ékeesebb szavakban adtak kifejezést a jubileans iránti általánosan érzett szeretetüknek és ragaszkodásuknak. A délutáni órákat a „Horkán” töltötték el és onnan elveztek a páratlanul szép kilátást, a mely ott a vesztenici völgyre nyílik. Melegen üdvözljük.

Jótékonyág. *Malatinszky József*, nyitrai kanonok, apát úr, az aszósi (Oszuszkó, Nyitra) kegyúr nélküli plebánia és templomnak előbb igen szép román stílusú 400 kor. erő tabernaculumot; és most ennek megfelelő egész oltárt (800 kor. értékben) csináltatott. A mi anyagi viszonyaink között — írják lapunknak — képtelenek vagyunk bár a legszükségesebb templomi szerek beszerzésére; s midőn a hitéletet támogató, nagylelkű adomány részeseivé lettünk, ezt meghálálni eléggé nem bírjuk, csupán a nemes jótévőt hálas emlékezetben tartjuk és hálas köszönetünknek ezen az uton kifejezést adunk. Kelt Assóson, 1902. július. *Steffel Nándor*, plebános.

Pápai kitüntetés egy trencsénmegei parasztasszonynak. *Benyácska Magdolna*, egy jó módú ribéni parasztasszony, mint lapunknak onnan jelentik, ő Szentéke által „Di benemerenza” pápai érdemkereszttel lón kitüntetve. A nevezett csonttöréseket és ficamodásokat szokott volt helyreállítani és oly ügyesen végzi feladatát, hogy nem egyszer diplomás orvosok közönelépése után is sikeresen szokták igénybe venni segítségét, és pedig nem csupán a községből, hanem úri körök, előkelő állású emberek is. Magunknak is volt alkalmunk meggyőződni egy előkelő úri emberről, hogy a nevezett ügyesen „operál”. *Benyácskának* e téren szerzett érdemeit akarta elismerni a pápai rendjel, mely kitüntetéshez a szerény és jutalmat el nem fogadó asszonynak mi is őszinte szívből gratulálunk.

Halálozás. *Paulusz Ignác*, okl. mérnök, Érsekújvár nyugalmazott polgármestere, életének 77 évében ugyanott elhalálozott. Utóbbi időben mint Érsekújvár állami anyakönyvvezetője szerepelt. — *Raffersberg Ferenc*, nyugalmazott erdész Prasicon elhunyt élete 84. évében.

A nyitra városi ipartestület zászló alapjának gyarapítására július 27-én Zoboron a Toifel-féle kerthelyiségben nyári mulatságot rendezett, melynek eredményéről a következőképen számolnak be: Tiszta bevétel az összes kiadás leszámításával maradt 78 korona 4 fillér. Felülfizettek: *Leberfinger Károly* 6 kor., *Neugebauer Nándor*, *Rippa Gotlieb*, *Rauscher Ernő* 4—4 kor., *Kutvaszer István*, *Hevera János*, *Halász Pál*, *Weigl Antal*, *Gejer Károly* (Budapest), *Dubovics Imre*, *Unzeitik József*, *Schik Gyula*, *Pitzer*

Mátyás, *Dvorzsák Gusztáv*, *Palásthy Ernő*, *Sárfár József* 2—2 korona, *Belák József*, *Ádám Dezső*, *Hanusz Antal*, *Juhari Károly*, *Tordi Péter*, *Novotny Vilmos*, *Hromi Antal*, *Zinz János*, *Sulgan Endre*, *Kostyal János*, *Izsó Ferenc*, *Dallos János*, *Bellák Károly*, *Felix Rezső*, *Kozák István*, *Hanusz N.*, *Dömel Jenő*, *Singer Mór* és *Mühlhauser Vilmos* urak 1—1 korona. A nemes szívű adakozóknak ez uton is szíves köszönetet mond az ipartestületi elöljáróság, mint rendező bizottság.

A F. M. K. E. közgyűlése. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely *József főherceg* legmagasabb védnöksége és *Thuróczy Vilmos* cs. es. kir. kamarás elnöke alatt, az ország felvidékének tizenegy törvényhatóságában az állam feladatait végzi, augusztus 26. és 27. napjain tartja meg évi rendes közgyűlését *Selmec-Belabánya* sz. kir. bányavárosban, melynek közönsége az egyesületet, huszadik évi közgyűlése alkalmából, vendégszerető falai közé meghívta. A közgyűlés programja a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ügyvezető alelnök beszámolója az egyesület 1901/1902. évi munkásságáról. 3. Az elnökség 1901/1902. évi jelentése és az igazgató választmány határozati javaslatjai. 4. Az 1901. évi zárszámadás és a vonatkozó felmentvények megszavazása. 5. Az 1903. évi költségvetés megállapítása és a törvényhatósági választmányok kapcsolatos javaslatjai. 6. Az egyesületi alapszabályok módosítása. 7. Indítványok, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnél bejelentettek. 8. Az 1903. évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítőinek megválasztása. A főtitkári hivatal keré az egyesület összes tagjait, hogy a költség-egyenkénti meghívás helyett ezt a hírlapi közlést meghívással elfogadni s esetleges részvételüket a F. M. K. E. főtitkári hivatalánál (Nyitra) mielőbb bejelenteni szíveskedjenek, hogy megfelelő elszállásolásukról még idejében gondoskodhassék.

Zarándoklat Mária-Cellbe. *Kotterovszky Alaj* s *Mária-Cellbe* aug. hó végére zarándoklatot hirdet. Az elutazás Nyitráról folyó évi augusztus hó 28-ára tűzetik ki, mely napon reggel 8 óra tájban kivonulnak az indóházhoz, ahonnan rendes személyvonattal 9 óra 12 perckor *Galgóc-Lipótvár*on át *Bécs* felé indulnak. A t. búcsúsok kéretnek, hogy részvételüket feltétlenül *augusztus hó 20-ig bejelenték*, legcélszerűbben a plebániai hivatalok útján. Csatlakozás minden közbeeső állomáson, főképen pedig *Pozsonyban*, hol az *Érsekújvártól* jövő búcsúsok csatlakozhatnak. *Lilienfeldtől* *Mária-Cellbe* és vissza a zarándokok zöme gyalogszerrrel megy. Azok, akik kocsin kívánának menni, ezt színt a bejelentésnél tartoznak bemondani. Ha a zarándokok száma 300-ra felszaporodik, azon esetben ugyanazon költségek mellett *Mária-Cellből* jövet kitérés fel *Máriatáblára* (*Mariatáfel*). — Menetjegyek odavissza: Nyitráról: II. oszt. 30 korona; III. oszt. 18 korona. *Érsekújvárról*: II. oszt. 30 kor.; III. oszt. 18 kor. *Vág-Sellyéről*: II. oszt. 25 kor. 60 fill.; III. oszt. 15 kor. *Lipótvárról*: II. oszt. 26 kor.; III. oszt. 15 kor. 40 fill. *Pöstyénből*: II. oszt. 27 kor. 40 fill.; III. oszt. 16 kor. 40 fill. *Pozsonyból*: II. oszt. 20 kor.; III. oszt. 12 kor. — *Kocsik ára*: *Lilienfeldtről* *Mária-Cellbe* és vissza *Lilienfeldre* egy *Landauer-ülés*: 16 kor., omnibusz-ülés: 8 kor.

Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület a székesfehérvári m. kir. mentelep parancsnokságtól vett árlejtési hirdetmény alapján a gazdaközönség tudomására hozza, hogy a nyitrai osztályban elhelyezett katonai legénység és az ugyanott lévő ménállomány részére a folyó 1902. évi november 1-ső napjától 1903. évi október hó végéig szükség leendő elelmi és takarmány-cikkekre f. évi augusztus hó 21-én délelőtt 9 órakor a székesfehérvári mentelep számvevő irodájában írásbeli zárt ajánlati árlejtést fog tartani. A nyit-

rai osztálynak szükséglet kenyérből: 20.000 drb. (1680 gr. súlyú), zabból 2000 métermázsa, szénából 4000 mm., alonszalmából 2000 mm., ágy-szalmából 20 mm., kőolajból: 5000 kgr. Az ér-lődőknek bővebb felvilágosítással szolgál a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület, a hol az árlejtési hirdetmény is teljes szövegében megtekinthető.

A nyitrai megyei orvos-gyógyász és természettudományi egyesület f. évi augusztus hó 9-én délelőtt 10 órakor *Szenicen XIV. rendes közgyűlést* tartja. Vendégek is szívesen láttatnak.

A nyitrai szépítő-egylet ma, aug. 3-án delután 4 órakor nagyszabású ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen az elárusítandó tárgyak mérsékelt szabott áron fognak eladatni, nem mint eddig. kinek mennyi tetszik. Az „eladó lányok és hölgyek” kéretnek delután már három órakor ott megjelenni.

Látogatás a kórházban. *Dr. Kramolin Viktorné* ő méltósága és *dr. Rudnay Sándorné* úrnők július hó 30-án meglátogatták a nyitrai kórházat. *Dr. Biringer Ferenc* igazgató szakszerű kalauzolása mellett legelőbb is meg-szemlélték az új tuberkulózis pavillont, ezen a kor legújabb követelményeinek minden irányban teljesen megfelelő, de egyuttal a szenvedő és legszerencsétlenebb embertársaink befogadására emelt hajlékot. Különös örömeinek adott ő méltósága kifejezést az itt látottak felett és oda nyilatkozott, hogy ezen épületben a szegény betegek igazi otthonukat találják. Ezen pavillon megszemlélése után, átmentek a kórház elmebetegek osztályára, melynek színtén korszerű berendezését, a betegeknek nagy gondnal való ápolását örömmel szemlélték. Majd átértek a kórház főépületbe, a hol a női belgyógyászati osztályt nézték meg; itt a betegek ép akkor érkeztek. A vendégek majdnem minden egyes beteghez intéztek egy pár kedves vigasztaló szót és türelmeire buzdították őket. Ő méltóságának magas figyelmét különösen lekötötte egy szülei által teljesen elhagyatott és apólas alatt lévő fiu-gyermek, olyannyira, hogy annak megfelelő helyen való elhelyezésének gondját magára vállalni kegyes volt.

Nyitrai megyei iparvállalat Romániában. *Horu Dávid* szokolói földbirtokos Romániában (a hely neve „Brezol” vasuti állomás Lotru) rengeteg kiterjedésű erdősegeket vett, a fa kihasználása céljából. Nagy faipar vállalatot létesített, rövid idő alatt 3.000.000 korona befektetéssel oly fűresz-gyárat épített, mely Európában eddig a legnagyobb. *Brezolból* *Lotru* állomásra sodrony pályá szállítja az árukat és személyeket. Mindezeket magyar gyárak szállították. *Julius* hó 19-en volt a telep ünnepélyes megnyitása.

Fürdők látogatása. *Pöstyén* fürdőt a jul. 29-én kiadott nevjegyzék szerint ez idén 4655 vendég látogatta, *Trencsén-Teplícet* pedig 4287. *Trencsén-Teplíc* azonban a tavalyihoz képest 212 vendéggel kevesebbet számlál, ami minden bizonnyal a kedvezőtlen előnyári időjárásra vezethető vissza. Reméljük, hogy augusztus hóban még behozza.

A gazdaközönség figyelmébe! A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület, a pozsonyi cs. és kir. katonai elelmezési raktár kezelő bizottságtól vett hirdetmény alapján felhívja a gazdaközönség figyelmét, az 1902. évi augusztus hótól egészen 1902. október hóig szállítandó 1200 mtm. rozs és 1700 mtm. zab terményekre. A szükség-lendő mennyiség a következő havi részletekben szállítandó: 1902. augusztus havában 600 mtm. rozs és 500 mtm. zab. 1902. szeptember havában 600 mtm. rozs és 500 mtm. zab. 1902. október havában 400 mtm. zab. Ezen terményeknek az utolsó aratásból származóknak, éretteknek, szárazaknak, egészségeseknek és gyommagvaktól menteseknek kell lenniök. Hozzá kevert magokból és tisztátalanságokból összesen a rozsnek legfeljebb csak 2 5 a zabnak pedig 3 5 súlyszázalékot szabad tartalmaznia. Egy hektoliter rozs súlya legkevesebb 69, a zabé legkevesebb 41 kgr. legyen. Az előbb említett gabonamennyiséget minden földbirtokos és gazda kínálhat írott és 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlatban, vagy szóbelileg 2 kgr. súlyú minta benyújtása mellett. 1902. évi augusztus hó 12-től kezdve tetszés szerinti mennyiségben. A minta elmaradhat, ha az ajánlatban a termény minősége határozottan „raktári”-nak jeleztetik. Minden ajánlattevő, ki az elelmezési raktár előtt mint termelő még ismeretlen, köteles a gazdasági

egyesület vagy községi előjáróság által kiállított bizonyítványokkal, az általa körülbelül termelt gabona mennyiségét kimutatni. Az átvételre alkalmasnak bizonyult gabonamennyiség, minősége szerint, az időnkénti érvényes piaci, illetőleg tőzsdéi jegyzések szerinti árakban, szabad piaci egyezmény alapján készpénz kifizetése mellett, át fog vétetni. A szállítás „elelmezési raktárig” kinálható; de lehet „szabad vasút (hajó)” raktárhozásmáig ajánlani. Az eladott árú legkésőbb 6 nap alatt beszállítandó. A vételek félbenschakítása külön fog közhírré tétetni.

A privigyei közsémbánya. Oly sokat irtunk erről s még sincs belőle semmi, hogy az olvasó szinte únja a dolgot, valamint mi is. A megye gördfített akadályokat, hogy a közsémbe nem vétetett azzal, hogy az előnyösebb (salgótarjáni társulat) szerződéssel szemben — nem tudni mi okból — gróf Pálffy János silány szerződését pártolta, mi az érdekelt községek és közbirtokosok kárára volt. Az ügy az illetékes szakminiszter elé került s ez a megye határozatát megsemmisítette és főlészólitotta Privigyé előjáróságát, indokolja meg, miért ad előnyt a salgótarjáni társulat szerződésének. A községi képviselőtestület július 28-án határozott ez ügyben és egyhangulag kijelentette, hogy gróf Pálffy szerződésére nem reflektál, hanem a salgótarjániakkal kötött szerződéshez ragaszkodik egyenesen azért, mert előnyösebb. Hisszük, hogy a megye is elejti a grófot, ki semmivel sem szolgált arra, hogy a szegény községek rovására pártolja és nem fog akadályokat gördfíteni, hogy az új kenyérkereseti forrás — a közsémbánya már a közel jövőben megnyitassék.

Tűz Egyháznagyszegen. Julius hó 31-én d. e. 11 órakor Egyháznagyszegen Osvolda gazda házában tűz ütött ki. A nagy szélben olásra gondolni sem lehetett. Két óra alatt leégett egy egész utca; csak a templom, a főszolgabíró háza, a jegyzői lak és két parasztház maradt meg. A melléképületeken felül 32 lakóház esett a tűz martalékaul. Egyeseknek gabonájuk is oda veszett.

Állami gyümölcsfaiskola Privigyén. Miután a rudnói állami gyümölcsfaiskola — írják lapunknak Privigyéről — a közel jövőben beszűnttetik, községünk előjárósága lépéseket tett, hogy a miniszter Privigyén létesítsen ilyen iskolát. Menezett küldöttséget Budapestre és ez, biztató ígéretekkel jött haza. Nemsokára ide jött Molnár min. tanácsos, hogy helyszíni szemlét tartson és az előjárósággal egyességet kössön. E szerint a város ad 10 hold telket s azt bekerítetteti. Az állam fizetni fogja a kertészt és ingyen látja el a községet gyümölcsfaiskakkal. Hogy ez a nagy jelentőségű ügy, mely hivatva lesz fellendíteni a vidék gyümölcstermelését s ezzel hozzájárulni a nép megélhetési módjához, oly gyors és kedvező megoldást nyert, Filó István városi tanácsos érdeme. Ő érdeklődött és járt utána legtöbbet.

A majom. A párisi bíróság lopással vádolt olasz komediás dolgában tartott tárgyalást a minap. A tárgyalás különös érdekessége egy Joko nevű majom volt, a vádlottnak fő mentő tanuja. Tonello Antal, piemonti legény volt a vádlott s azzal vádolták, hogy a Tuillériák kertjében, a hol a majom tudományát mutogatta a közönségnek, az okos állat mutatványai iránt megnyilvánult érdeklődést arra használta föl, hogy egy urihölgy tárcáját kilopja a kezéből. A bíró megkérdezte a vádlottat:

— Beismeri a lopást?

— Nem.

— De hiszen a tárcát megtalálták a zsebében!

— Azt tudom, de magam csodálkoztam rajta leginkább. Én nem loptam el, én egész életemben nem loptam semmit.

— Hogyan került akkor a zsebébe a tárcá?

— Csakis a majom lophatta bele.

A bíróság elhatározta, hogy próbára teszi a majmot. Miután a majom mindenféle produkciót elvégzett, gazdája parancsszára leugrott a he-

lyéről és az egyik bíró hátán szaladt föl. Aztán megint leszókött s a gazdáját megkerülve, visszamászott a székre. Az olasz ekkor kivett a zsebéből egy zöld bőrből való pénztárcát.

— Kie ez? — kérdezte a nézőktől.

— Az enyém! — kiabált meglepetten a bíró.

— Most láthatják az urak, mondta az olasz, hogy milyen ügyes tolvaj ez a majom. Látta valaki, mikor a bíró ur zsebébe nyult?

Senki sem látta s a bíró nem is érzett semmit. Sok mindenfélét kérdezett még a vádlottól a bíró, de nem ment vele semmire. Végre is föl kellett menteni, mert a lopást nem lehetett rábizonyítani, arról pedig nem szól a törvény, hogy majmot is lehet pörbe fogni, vagy hogy a majom tetteiért a gazdájának kell felelni. Az olasz boldogan távozott majmával. Az utcán sokan vártak rá, de ő nem állt meg, hanem sietve odább állott. A mikor a hivatalos idő elmúlt s az urak hazamentek, hiába keresték a pénzes tárcájukat, hogy kifizessék a kocsit. A majom vagy a gazdája magukkal vitték a bírót, a jegyzőt és a panaszos hölgy ügyvédjét is. Csak hogy akkor már hiába keresték őket.

Vértés-féle sósorszesz minden házban szükséges.

Iskolai értesítők.

A nyitrai államilag segélyezett községi iparos-és kereskedő-tanonciskola értesítője az 1901—1902. iskolai évről. Közli Bieliczky Elek, igazgató. Az értesítő először is jelentést közöl a mult iskolai évről és szomorúan konstatálja egyes iparosok és kereskedők lelkiismeretlen hanyagságát, kik a tanoncokat különféle címen tartják vissza az előadásoktól; de megvizsgálatódik Mártonffy miniszteri osztálytanácsos, s a kir. tanfelügyelők megérdemelt dicséretes elismerésén. Beszámol azután a kis (jelenleg 84 kötetre menő) könyvtárral, mely igen lassan gyarapodik. Felsorolja az iskola fenntartására fordított összegeket és röviden beszámol az évről vizsgálatokról. A tantestület névsora után következnek a tanoncok nevei és általános osztályzatuk. Rövid statisztikai adatai az év végéről a következők: a) iparos volt 234, kereskedő 60; b) magyar nyelvű volt 75; c) rendszeren járt iskolába 147, illetőleg 33; d) nem szabályszerű magaviseletet tanusított 1 (az iparosokból); e) nem kielégítő előmeneteit tanusítottak 76-an, illetőleg 18-an, míg jeles eredményt csak 10-en, illetőleg 11-en értek el. Az értesítő a jövő tanévre vonatkozó rövid értesítés zárja be.

A galgóczi állami fiu-és leányiskola értesítője az 1901/2. évről kiadta Lázár Lajos igazgató. Az iskola 6 fiu-és 4 leányosztályt számlál. Beiratkozott összesen 344 rendes és 17 magántanuló, kik közt volt 234 fiu és 127 leány. — Ezen felül magánvizsgálatra jelentkezett 47 fiu és 31 leány, vagyis a két iskola növendékeinek száma 439, ami mindenesetre tekintélyes szám. Feltűnő a magántanulók nagy száma, kik közül többen már életpályát is vállaltak, s mint ilyenek jelentkeztek vizsgára, sőt vannak, kik már nem is állanak többé szülői hatalom alatt, mert mint a statisztikai táblázatban olvasható, vannak köztük 25—30 éves — fiuk is. A kimerítő jelentésből örvendetelesen vesszük tudomásul, hogy a vallás tanítás kellő figyelemmel történik. Az izraelita tanulókról fel van említve, hogy „gondoskodva van, hogy ünnepnapjaikon se mulasztják el (az istentiszteletet), mikor iskolába jönni nem kötelesek”. Ez igen dicséretes, de vajjon gondoskodva van-e a katolikusokról is, ezt külön feltűntetve nem látjuk. A fegyelem ellen a jelentés nem közöl különös panaszokat. A vizsgázott 208 rendes tanuló (fiu) közül bukott 39, míg a 123 leány közül csak négynek van elégtelen jegye. Rosszabb a magántanulók vizsgaeredménye, mert azoknak 34% elbukott, sőt ha a vizsgálaton meg nem jelenteket hozzájuk számítjuk, akik különben en-

gedélyt kaptak, akkor a bukottak száma meghaladja a 40%-ot.

A tanítással 11 kinevezett tanár, 2 megbízott és 3 hitoktató foglalkozik; a kinevezettek, mind okleveles tanerők, köztük 4 nő. A leányosztályokban csaknem kizárólag nők tanítanak. A 344 rendes tanuló közül volt 128 katolikus, 8 ágostai, 5 reformatus és 203 izraelita. És pedig a fiuk közt katolikus volt 92, izr. 121; a leányok közt kath. 36, izr. 82. — Lakhelyre nézve a fiuk közt helybeli (galgóczi) 73, nyitrai 123, más megyei 24; a leányok közt pedig helybeli: 81, megyebeli 36, más-megyeyi 7. — Anyanyelvre nézve magyar 73 fiu, 56 leány; német 92 fiu, 55 leány; tót 55 fiu, 13 leány. A beiratás a jövő iskolai évre a galgócziakra nézve augusztus 31-én és szeptember 1-én, a vidékiekre nézve pedig szeptember 2. és 3-án történik. Beiratási díj 6 kor. 30 fill., tandíj 10 kor., az izraeliták még külön 4 kor. hitoktatási díjt fizetnek. Az iskola most töltötte be 25 éves fenállását. Üdvözljük!

A trencsényi kir. kath. főgymnázium értesítőjét az 1901—1902. tanévről közli dr. Raubauer József igazgató. — Az értesítő a szokásos értekezés mellőzésével a tanári karnak névsorozatával kezdődik. E szerint van a főgymnáziumnak 5 kegyes rendű (az igazgatót is beleértve) és 10 világi tanára a nem kath. vallástannak és testgyakorlásnak tanítóin kívül. Következik a tanítási tervnek rövid ismertetése és a lefolyt tanév fontosabb adatai, melyekből kiemelendők véltük a következőket. A tanári kar legelső sorban a tanulóifjúságnak vallásérkölesi nevelését hordja szívében, miért is komolyan figyelmezteti a szülőket s azok helyetteseit, hogy őt e nemes törekvésében buzgón támogassák. Maga az intézet teljes erejéből ápolta úgy a vallásérkölesi, mint a hazafias érzelmeket. E célból több alkalmi ünnepepélyt rendezett; az eléggé nem ajánlható ügynevezett „Mária-társulat” szervezte és olyan zeneegyletet alakított, mely a május hó 3-án rendezett hangversenyben több mint 358 korona tiszta jövedelmet volt képes felmutatni — az alumneum javára, mely ez évben 35 tanulót segélyezett a szép számu ösztöndíjakon és egyéb jótéteményeken kívül. Ugy a könyvtár, mint a különféle szertárak eléggé gyarapodtak. A tanulók létszáma az év végén 331 volt (13-al több, mint az előző évben.) Magyar anyanyelvre volt 132-nek. Súlyosabb betegségek igen szörványosan fordultak elő, haláleset egy volt. A fegyelem általában jó volt a VII. osztály kivételével, melynek tanulói ellen 18 esetben volt kénytelen az igazgató és a tanári kar szigorubb megrovásokkal föllépni. A tanulásban való előmenetel kielégítő, de kissé elszomorító jelenség az, hogy 21 jeles előmenetelű tanulóval 80 egy, két s több tantárgyból bukott tanuló áll szemben. Az érettségi vizsgálatra jelentkező 25 tanuló közül egy jelesen, 8-an jól és 13-an egyszerűen lettek érettek. Az értesítő a jövő tanévre szóló legszükségesebb utasításokkal végződik.

Közgazdaság.

A len kártevői. A laikus nem is hinné, hogy egy gazdának mily sok a keserősége, gondja, bánata. Kora tavasszal még a legszebb reményekkel kezdi meg tevékenységét, s alig-alig mulik el néhány hét, máris meg kell kezdenie küzdelmét ama sok növényi ellenséggel és allati kárterővel, a mely kulturnövényeink legtöbbjét akadályozza fejlődésében. Legutóbb e lapok hasábjain a repce kártevőit ismertettük, most a len betegségeit és ellenségeit mutatjuk be a következőkben: ellenségei közül első sorban említjük a damma-bagolylepke hernyóját, mely nagy számmal lepvén el a len leveleit és virágait, az egész termést tönkre teszi; majd folytatja ennek káros munkáját a Mammestra persicaria, mely éjjel röpül s petéit huszával-harmincával rakja a len leveleire; június-július hónapokban a len-

levélsodró pille repdes virágról-virágra, s a petéiből kibuvó parányi hernyócska berágja magát a len fiatal tokjába, úgy hogy annak megfúrt helye beheged, s a tokban foglalt hernyót csak akkor veszszük észre, ha a hernyó ürüleke a tok falán, mint sötétebb hely áttetszik. A két előbbinek irtása csakis a hernyók összeszedése után történhetik, míg az utóbbinál minél gyakrabban kell megvizsgálni a len tokját s ha rajtuk a nevezett pille létezésére valami jel mutatkoznak, akkor a tokokat nyomban ki kell csépelni. Jelentékeny kárt okozhat a lenben a földi bolha is, a mely ellen csakis úgy védekezhetünk, hogy a lent műtrágyával megtrágyázzuk s ez által gyorsabb növekedésre serkentvén, a bolhák részéről ártalmatlanná teszszük. Növényi ellenségei közül legveszedelmesebb a lenfojtó aranka, mely körül fogja a len szárát s az érintkezés helyén szívó szénolecóket bocsajt a len szövetébe, kiszíván ennek táplálékát. Aranka-mentes lenmag használata menthet meg e bajtól. Betegségei közül a lenrozsdát említjük fel, a melynek spórái a fonásra alkalmas hános rostjait rongálják meg, sőt egész törekennyé tehetik. A gyomok közül a galium, a lenfű, a hajnalika, a kutyatej, s a lenlék vadóc a leggyakoribb. Ezekre nézve az egyedüli gyógyszer a gondos boronálás és gyomlálás.

CSARNOK.

Falusi tót lakodalom a privígyei völgyben.

(Vége.)

A vőlegény háza kapujában néhány férfi láncot húz s nem akarja őket beengedni. A kérés parancsára becsukják a kaput. A menyasszony kalácsot hajt át rajta, melyen az ott ácsorgó gyerekek civakodnak. Tyúkot is beenged a kapu alatt az udvarra. Erre megnyílik a kapu és a szekereket az udvarra hajtják. A násznép szakadatlanul énekel. Ekkor leszállnak a kocsiokról s az első vőfély vezeti a menyasszonyt. A vőlegény szülei a konyhában várnak rá és kérdezik a vőfélyt: Jó menyét hoztál?

Ő dallal felel: „Dombon állt, Szépnek tetszett, akár a virág” stb.

Az anyós üdvözlő menyét és egy kanál mézzel kínálja, hogy élete édes legyen. Majd kötenyt tesz rá, fakanalat ad a kezébe s kezét a hamuba dugja, hogy a főzésben ügyes legyen. Azután egy marek gabonát ad a kezébe, ki ezt a konyhában elszórja, azután elvezeti az istállóba. Ott az új asszonyka szénát ad a jószágoknak, majd elmegy az ólhoz és ellátja a sertést; végre magot szór a majorságnak. A koszorús lányok kísérik és alkalmi dalt énekelnek. Ezzel megmutatta az anyós, mi dolga lesz a fiatal gazdasszonynak.

A férfiak lerakják a bútort és az ágyneműt, azután behordják. Ennek végeztével evéshez és iváshoz látnak. A koszorús lányok elvezetik a menyasszonyt az apóshoz. Az egyik vőfély kérdezi: No keresztapám, megismerné-e a menyét, ha a koszorús lányok közé állna.

— Meg biz én.

— No, menjen ki s ha nem ismer rá, ön lesz a vesztes, ellenkező esetben én.

Az öreg kimegy. A lányok lepedőbe burkolóznak és föl-alá járnak. A vőfély behívja az öreget. A lányok megállanak. Az öreg valamelyikre rámutat.

— Ő az, mondj.

— Nem találta el. Ez az, ni! Azonban a lányok össze-vissza futkosnak, úgy, hogy a vőfély sem tudja megmondani, melyik a menyasszony. Van erre nevetés!

— Te is vagy vesztes, mondja nevetve az öreg. Te sem tudod, melyik az igazi. Ekkor az első vőfély e szavakkal teszi le a tálat az asztalra:

Tisztelt násznép! A mikor kendteket ide hittam, mindjárt megjegyeztem, hogy a házigazda nemcsak zenével fog bennünket fölvidítani, hanem étellel és itallal is megerősít. Annyit készítettett, hogy mindenkinek bőségesen jut. Így akarja irántunk való szeretetét kimutatni.

Mikor jól laktak, mindenféle lakodalmi dalokat énekelnek. Kiki eljátszatja a nótáját. A fiatal pár nem vesz részt a lakodalmon. Egyedül eszik a kamrában.

A menyasszony házában maradt vendégek, a mint a szekeresek eltávoztak, evéshez látnak. Ennek végeztével a fiatalság játszik és énekel. Mikor gondolják, hogy a vőlegény házában vége az ebédnek, fölkerelkedik két-három legény megtudni, táncolhatnak-e már? (A táncnál mindkét ház násznépe együtt van.) A házba jövet örömszülők fogadják őket s a kamrába tuszkolják, hol jól megvendélik. A mint valamelyik legény megtudja, hogy „idegenek” vannak a házban, meg-súgja társainak, hogy kémeiket vett észre. Azok talpra ugranak, hogy elfogják. De ezek sem restek, futásnak erednek. Ha elmenekülne jó. Ha elfogják, lócára fektetik, szakajtót tesznek az illetékes testrészeire és 12-öt vernek rá. Ez után megvendélik és társaikhoz küldik azzal az üzenettel, hogy már jöhetnek.

A tánc bérelt helyiségben addig tart, míg a szakácsnő be nem jön s fakanállal meg nem kopogtatja az asztalt, annak jeléül, hogy a vacsora készen van. A legények őt is megtáncoltatják. Vigyázniuk kell a fakanálra, mert ha kiragadnák a kezéből, nem volna szabad behozni az utolsó tál ételt. (Ekkor ugyanis beköti kezét, mintha leforrázta volna. Fakanállal jár egyik vendégtől a másikhoz és gyógyszerre kéreget. Mind-egyiktől kap néhány fillért.)

A menyasszony behoz egy nagy batyut, melyben ajándékok és a nagy fonott kalács van, mely az ágynemű közé volt kötve. Előtte mennek a koszorús lányok. Az egyik viszi a koszorút, mely eljegyzéskor a násznagy feje fölött függött. Azt most az asztal fölé akasztják. A koszorús lányok diót hoznak kötényeikben, azt az asztalra rakják és lepedővel betakarják. Az új asszonykát az asztalra segítik. A diókon kilencszer megfordul, mi közben a feje fölött lévő gerenda részébe néhány apró pénzt tesz, — a mi nem kis munka — annak jeléül, hogy takarékos lesz. A dió törésnek az a jelentősége, hogy a fiatal házaspár szerelme akkor szűnik meg, majd ha az összetört dió egészszé lesz.

A menyasszony helyére ül s maga mellé teszi a batyut. Ezután a nászasszony fejszével megkopogtatja a mestergerendát s egy dalba kezd, melyet a násznép is énekel. Ezzel jelzi a vacsora kezdetét.

A mint behozzák az ételt, a kérés föláll és a többiekkel egyetemben elmondja az Úr angyalát. Esznek három fele levest, káposztát, marhahúst, metéltet, rétest, sült húst és köleskását. Az ételt a talákból kanalazzák. A húst a kérés vágja föl és kinek-kinek juttat belőle.

Mielőtt az utolsó tál ételt behoznák, a főzőasszony eszerép fazekát vág az ajtóhoz és „Amen”-t mond. A bábész gyerek sereg utána sikítja. A fazektörés jelenti, hogy a szakácsnőnek nincs miben főznie, vége az evésnek. Akkor a kérés föláll és elmondja galileai menyegző történetét, minek végeztével édes pálinkát hoznak. Ebből minden egyesnek tölt. A menyasszony előveszi a nagy fonott kalácsot és kézzel-kézre adja. Ajándékot is osztogat. Apósának inget, anyósának papucsot, férjének eszimat, a koszorús lányoknak pántlikát, vőfélyeknek kendőket... Azok még néhány pénzdarabot tesznek egy koszorúval letakart tányérra. Ez lesz a fiatal asszony gombostűpénze.

E közben bejön a főzőasszony. Egyik kezében nagy fakanalat tart, a másikban letakart tálat s azt a fiatal pár elé teszi. (Az még nem

evett.) Vagy a vőlegény, vagy más valaki elfödi a tálat, a honnan egér, vagy macska ugrik ki. Van erre nevetés!

Vacsora után — miután imádkoztak — az asszonyok a fiatal menyecskevel a kamrába mennek. Székre ültetik, miközben énekelnek:

Le, le zöld koszorú fejemről,
Nem foglak többé hordozni,
Letettem pap előtt az esküt,
S mind ezt egy csinos legényért,
Kinek párja nincs e világon...

Ez alatt bejön az első vőfély, kezében villát tart s e szavakat intézi a fiatal asszonyhoz: Tisztos szűz! Itt az ideje, hogy válj meg leánykorodtól. Im megfosztlak annak utolsó jelvényétől.

Azzal a koszorút a villával leszedi fejéről és ágy fölé a gerendához szúrja.

Az asszonyok mézet nyalhatnak a vőlegény-nyel. Megvetik a fiatalok ágját s a násznép eltávozik.

Éjjel a legények sok tréfás dolgot követnek el. Szétszednek szekeret s a kerekeket fölviszik a háztetőre. A szekérre raknak vasvillát, kaszát, kapát, ekét és a rudhoz — ló gyanánt — kendertilót állítanak. Bejárvák az udvarokat és elcserelelik a gazdák lovait, teheneit, szekereit. Ezeket az illetőknek reggel ki kell váltaniuk. A kapott pénzt a násznép eliszsza.

Reggel a nászasszony és a koszorús lányok a menyecskehez mennek. A kamrában így énekelnek:

Táncolt kövér kövérrel,
Kamrában a hordó mögött,
Táncolt sovány sovánnyal,
Kamrában a puttony mögött,
Macska volt a dudás,
Szalmából volt a dudája...

A nászasszony főköttével disziti föl az új asszonyt s a mint beharangoznak, templomba mennek avatásra. Templomból énekelve a vőlegény szüleihez. Útközben kalácsos és pálinkával kínálják ismerőseiket.

Ilyen nótát énekelnek:

Megesőkölnám a legényt,
Pajtában a létra alatt,
Ha nem nézne a bírő az esküdtel...

A házhoz érve ezt éneklük:

Ki-é ez az új ház,
Hasáb fával megtámasztva,
Legénynyel befödve
És metélttel szegezve...

A mint belépnek a szobába, helyet foglalnak az asztalnál. Kalácsot és pálinkát kapnak. Az éneklés egyre tart. E közben az asszonyok mind azt, a mi kezök ügyébe akad, zsebre vágják. A mint kifelé cihelődnek, a legények el akarják szedni tőlük az elcsent tárgyakat. Ezek azonban jól el vannak rejtve. A tréfásabbak inceselkednek velök. Ki-ki húznak egy-egy tárgyat s mutatják a legényeknek. Ezek utánok iramodnak, azonban az asszonyok sem restek. Futásnak erednek és a tárgyakat eldugják.

A násznép azon helyen jön össze, a hol előző nap táncoltak.

Fölváltva táncolnak és énekelnek. Majd ki-mennek a szabad térre és ott járják a menyasszonyi táncot. Előbb vőfélyek, utánok a férfiak. Egyenkint nótáznak egyet, ugyanazt a banda húzza. Azután megforgatják a menyasszonyt és kézzel-kézre adják. Majd mindnyájan táncra perdülnek. (A táncosok pénzt dobnak a bögőbe.)

Este összejönnek a vőlegény házában.

A kérés násznagy megköszöni a házbelieknek a jó tartást; a vőfélyeknek a szolgálatot, a szakácsnőnek a főzést, a muzsikuskoknak a kedvderítő nótákat.

Az öröm-apa köszönetet mond a vendégeknek s bocsánatot kér tőlük, ha egyben másban rövideget szenvedtek volna. Jó egészséget kíván nekik és Isten kegyelmébe ajánlja őket. Mindenkiel kezét szorít s a násznép békességben haza megy.

Közli: Sztancsek József.

Telefon.

A. E.-né. Nevezett lappal nem állunk többé szóba és pedig nem csak a szerkesztői rovatban, hanem még a szerkesztő felelősségén kívül eső „Nyiltér“-ben sem.

Stepanóra. Ugyenezt üzenjük önnek is. Ez az oka, hogy nyilatkozata kimaradt.

Csernyánszky József úrnak. Szíveskedjék lakását tudomásunkra hozni, mert azt fel nem jegyezték.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyveket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árforlyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székhaza Varosháztér 3. sz.

Jó és olcsó órák

3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrád János

órágyár és aranyművek kivitelei háza
Brüx-ben (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 fnt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra 5 fnt 80 kr
Valódi ezüst lánc 1 fnt 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 fnt 95 kr

Cégem a császári és kir. sással van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (15-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. butorgyári raktára
NYITRA, Párutca.

Olajfestményekben nagy választék a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stílű

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó árakon, ugyszintén

saját készítményű kárpitos butoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosított. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

FRIEBERT MIKSA, NYITRA

Erzsébet-ut 13. szám.

Honi ipar!

Honi ipar!

Ajánl *dévényújfalusi* elsőrendű, kőmentes, kitünő minőségű darabos

fehér meszet,

terméskő, zúzott, kavics és trágya-meszet, gróf Roon-féle elsőrendű portland és román cementet, valamint bármennemű építő-anyagokat, u. m. stukatur-nád-fonat, gipsz, kátrány, kátrány-lemez és ujlaki tetőcserepet.

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület tagjai 4% kedvezményben részesülnek.

Tévedések elkerülése céljából kijelentem, hogy nem az ausztriai stockeraui Kalk-Gewerkschaft érdekeit képviselem, hanem a *dévényújfalusi mész-iparvállalatot*, melynek központi irodája Pozsonyban van.

Diszes temetkezési vállalat, első hazai ércoporsó gyári raktárral, Nyitrán.

Üzleti helyiség: Hid-utca 1. szám. Lakás: Kalmár-utca 13. szám.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönségnek szíves tudomására hozni, hogy az eddig Bengyák István által vezetett

temetkezési vállalatot

Gebauer Károly ur. első hazai ércoporsó gyáros raktárát Nyitrán átvettem és saját cégem alatt vezetni fogom.

Mintán minden e szakmába vágó diszes felszereléssel rendelkezem, azon helyzetben vagyok, hogy a tisztelt gyászoló közönséget legjutányosabb árban szolgálhatom ki minden, a legdiszesebb temetésekhez is, tartozó árukkal. Ezen körülményt felhasználva, 2 diszes gyászkoest is átvettem; egy disz üveges gyászkoest és egy diszes kék koest fiataloknak s azt a gyászoló feleknek ugy helyben, mint vidéken bármikor rendelkezésre bocsáthatom.

Raktáron tartok általában dús választékban első hazai gyártmányu különféle ércoporsókat a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, fakoporsókat, szemfedeleket, koszorúkat nagy választékban, szalagokat és így teljes temetéseket kocsi-val vagy a nélkül, úgy helyben, mint vidéken rendezhetek, és ezeket a legolcsóbb árban számíthatom. — Elvállalom kápolnák, termek, szobák behuzását fekete posztóval, ravatalok felállítását, hallak elszállítását, gyász testőrök és portások felállítását, szóval minden e szakmába vágó dolgok elintézését a legolcsóbb gyári árban.

A gyászoló közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

SZABÓ IMRE nyitrai temetkezési vállalata.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III. Hauptstr. 120.

(saját házában).
Aranyérmekkel kizárólag.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből fölölködnek, száraz állapotban, 1 orolokban és 46 különböző mintában kilónként 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék színtisztségét és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.
200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.
Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen én bérmentve.

„Védjegy.”

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértés gyógyszerész

használatban a leghatásosabb. — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenképp legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt györomódszerre (massage). Kiváló sikerrel használják községny, csúsz, meghűlések ellen, bémulások, feamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-görös, rosszullet, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levelhordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. Valódi csak a mellékelt védjeggyel. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: gyógyszerárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben. — Nyitrán: Csernyák R. és Einzinger Jozsef és társa utraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen: 30-50

Vértés L. Sas-gyógyszerárában, Lugoson.

1392/902. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírói kiküldött ezennel közhírre teszem, hogy néhai Gerháth Mihály volt darázi alesperes-plebános hagyatékához tartozó és a felvett leltárban 4-228. tétel alatt összeirt ruha, szobabutor, házi és gazdasági felszerelésből álló ingóságok a folyó évi augusztus hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor Darázin a plebánia-épületben a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Daráz, 1902. évi július hó 30-án.

Folkmer Árpád,
bírói kiküldött.

Hirdetmények a „Nyitramegyei Szemle” részére jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban.

Allein echter Balsam
aus der Schutzzengel-Apothek
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Magyarország minden
4-60 K. Kezebb nem küldetik széjjel. Székküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egyszégygyi hatású által megvisgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legregebb bajokat. 2. Kiváló hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a bnskomságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagy-zerű szolgálatoakat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőfögést, a száznak s a gyomornak büzeit. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbanc, kiütés, varrak, megfagyott s megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedések stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, községny, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab cartonokban. Ausztria s postaadómására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Hercegovina részére 4-60 K. Kezebb nem küldetik széjjel. Székküldés előfizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetlen. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbancnak eseteiben, továbbá mindenféle régi servek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontpedéseknek, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknek; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál, végre pokolyar, körömféreg, körömgöyülés, a lábnek járás-közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek a gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számps eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyem és edgem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „örangyalhoz” Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmulhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak. legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldeséret érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készletben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelet magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógyszertár” Pregrada

(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zagrásban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. gyógytárakban.
(16-52)

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket, azonkívül

Rézagalicot (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.